

Szerkesztőségi Iroda:
Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nagybeeskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 255. szám.

Csütörtök, november 6.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 24 K
Félévre — — — 12 K
Negyedévre — — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. ::: ::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Tehetetlen vergődés.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, nov. 6.

Az ellenzék végre bejött a parla-
mentbe. Maga volt kénytelen meghazud-
tolni mindent, amit másfél éven át hirde-
tett. Maga bizonyította be, hogy szabadon
bemehet a képviselőházba, szabadon részt-
vehet a munkában, ha akar és hogy sza-
badon élhet minden joggal, melyet szá-
mára a házszabály biztosít.

Mióta az ellenzéki pártok bejönnek
a parlamentbe, a tanácskozási fordított
idő csakugyan rendes, normális munká-
ban telik el. De a tanácskozás végén nap-
ról-napra egy-egy botrányt rendeznek az
ellenzéki padokból. Egy-egy trükkel meg-
bontják a rendet, megsértik az illetet,
megbántják a törvényhozás méltóságát
és olyan elnöki intézkedéseket provokál-
nak, melyeket indokaik elhallgatása vagy
meghamisítása mellett sérelmek gyanánt
próbálnak feltüntetni.

Szóval, az ellenzék ma is még frivol
játékot űz a parlamentárizmusból és az
egész különbség régi és új játéka közt
nem a lényegre terjed ki hanem csak for-
mára szorítkozik. Mégis tudunk erre a
felháborító játékra egy mentséget, mely
ha nem teszi jogosulttá, de legalább
érthetővé teszi azt.

A láva.

Bár tikkasztó volt a meleg és a le-
vegő telítve volt villamossággal, amely
elbágyasztotta idegeinket, mégis sohasem
éreztem olyan jól magunkat sem én, sem
Lise, a feleségem, sem pedig Servant, a
legjobb barátom, mint azzal a Palace
Hotel külön szobájában. Igaz, hogy volt
is okunk a jókedvre. A monoplánom va-
gyonossá emberré fog tenni, biztos voltam
aznap, hogy leverem az utasrepülés ma-
gassági rekordját másnap és így meg-
nyerem az olasz aeroklub százezer frankos
díját. Ezenkívül még az is buzdított s nö-
velte az elszántságomat, hogy tudtam, a
feleségemmel fogok felszállani.

Lise!... Hogy szerettem ezt az asz-
szonyt, mit nem kockáztattam volna, hogy
pompával vehessem körül és élvezzem a
meleg, köszönő pillantásait... Ez volt az
első eset, hogy együtt utaztunk, rendsze-
rint Párisban hagytam, ahol Servant ba-
rátom vigyázott rá. Oly kedvesen kért,
a közmondás szerint „Nápolyt látni és
meghalni”, hogy elhatároztam, vele fogok
Itália kék ege alatt felrepülni. Servant
is velünk jött.

Hármasban ettük éppen a paradicsi-
mos spagettit és asti spumantit ittunk
hozzá, amikor hirtelen megmozdult a föld
és távoli dördülés hangja hallatszott.

Ez a mentség — az ellenzék súlyos
helyzete. Parlamentünk ellencélú párt-
jai a közelmúlt eseményeinek során tel-
jesen kiestek abból a talajból, melyben ter-
mettek. Egyes vidékeken a néppárttal,
másokban a szocialistákkal való természet-
ellenes szövetség bontotta meg az össz-
hangot a választók és a megválasztottak
között. Más vidékeken a koalíciós pártok-
ban mutatózó programmbeli kavardás
vezetett a képviselőket és kerületeiket
egybefűző szálak szakadására. A parla-
menti abstinenciának országszerte és
pártkülönbség nélkül elítélt taktikája pe-
dig teljesen izolálta az ellenzék az or-
szágtól.

Nem maradt számukra más, mint
budapesti szövetségeseik: a demokraták, a
szocialisták és az ellenzéki sajtó. Más
szóval: a pesti utca, beleértve a kávéháza-
kat, valamint az a vállalkozás, mely ezt
a pesti utcát megfelelő garasokért szen-
zációkkal, botrányokkal, pletykákkal látja
el. Igazi talajukból kiteszítva ehhez az
új talajhoz kénytelenek sokszor akaratauk
ellenére is nagy kinosan alkalmaz-
kodni.

Az ország, a vidék, a tisztas választó-
polgárok összessége az országos gondok
enyhítését, a nagy közkérdések megoldá-
sát, a becsületes és termékeny munkában
való közreműködést várja és követeli az

ellenzékétől. Azért mentek be a parla-
mentbe, ezért hazudták meg önmaga-
kat, ezért végeznek ott négy órán át ren-
des, nyugodt parlamenti munkát. De az
új talajuk, az új barátaik, a meddő szö-
vetségeseik árusítható, izgató, mulattató,
változatos trükköket, botrányokat, lár-
más jeleneteket, nyelvöltögetéseket köve-
telnek tőlük. Ezért kénytelenek minden
nap egy-egy félórát arra szentelni, hogy
szégyenletesen lerombolják azt, amit még
tisztas órában fölépíteni próbáltak.

Ez a helyzet, ez az igazán kétségbe-
ejtő helyzet az ellenzék egyetlen ment-
sége. Ez magyarázta tehetetlenségének
kapkodásait, fejtelten vergődéseit. Ez
teszi érthetővé töprengését, mely a munka
és a botrány közt lebegve tartja politi-
káját mindaddig, amíg be fog következni
a folytonos lebegés elkerülhetetlen vége,
a nagy, az utolsó zuhanás.

A munkapárt szánakozva nézi a des-
paráció tehetetlenségének ezt a vergődé-
sét. Szánja a kétségbeesetteket. Szinte se-
gitene is nekik, hogy újra szilárd talajra
jussanak. Védekezésre evvel a „taktiká-
val szemben igazán nem szorul. Minden,
amit tennie kell, abból áll, hogy a vergő-
dőt kötelessége szerint távol tartja min-
denünne, ahol valami közjében kárt te-
hetnének. A közvélemény pedig ugy szem-
léli ezt a haláltusát, mint amikor olyan

hogy az az enyém. De azután szomoruan
nézett a barátunkra.

— De hiszen csak két hely van a gé-
pen, — mondotta — és mi lesz veled?

— Nyugodj meg, a motorom olyan jó,
hogy hármunkat is elbir.

— Fussunk, fussunk tehát...

Rohantunk a repülőtér felé, amely
egy másfél kilométernyire lehetett. To-
longó tömegben futottunk, nyomunkba
jött a halált hozó láva. Nagyon melegünk
volt, de azért mondhatom, kiűtött raj-
tunk a hideg veríték. Végre odaértünk,
kinyitottam a hangáromat, kitoltam a
gépeimet és begyújtottam a motort.

— Szálljatok fel... gyorsan. — pa-
ranesoltam. — Ti ketten üljetek a hátsó
padra és ne mozduljatok, mert a legki-
sebb megbillenésre...

Felemelkedtünk... de éppen ideje
volt, mert már majdnem utólért a láva. A
gépem kitűnően működött, a monoplán
nyugodtan szelte a levegőt. Megrántottam
a magassági kormányt és egyre emelked-
tünk. A lábunk alatt láttuk az elpusztult
várost, a tűzben álló házakat és felhallat-
szott a magasba az emberek rettentő
ordítása... Borzasztó emlék!... És
mennyre boldog voltam, amikor a fele-
ségem és Servant hálálkodásait hallottam.

— Köszönöm barátom... Köszönöm
szerelmem!

Az ő szerelme!... Miért is támadt az

— A Vezuv rosszul van egy kicsit, —
mondottam tréfálva, de nem baj, ígyünk
egy kissé gyorsabban.

De már erre nem volt időnk. Óriási
zaj, recsegés-ropogás, az asztalunk fel-
dőlt, mi a földre estünk és a szomszéd
ház fala összedőlt. Alig tértünk magunk-
hoz, amikor egy szolga szaladt el a szo-
bánk előtt ordítva:

— Meneküljenek... a vulkán!

Csodálatos módon a hotelünknek nem
történt semmi baja és mi ép bőrrel kerül-
tünk ki az utcára. Ott láttuk csak a pusztu-
lás rettenetes képét. A házak romok-
ban feküdtek az utcán és törmelékeken
keresztül menekült a megrémült tömeg.

Legborzasztóbb azonban az volt,
hogy láttuk már messziről a látát felénk
hőmpölyögni, amely a szörnyű szélben
szinte vágatott lefelé a hegyoldalra.

— A láva! — kiáltottam rémülten.

— Istenem, hogy közeledik! Lesz-e
időnk menekülni?

— Fussunk, keressünk egy autót, —
ajánlotta Servant.

— Autót?... Miért éppen autót?
Nincs-e nekünk repülőgépünk?

És mosolyogtam az ötleten, mintha
nem is az életünkről lenne szó. Lise is el-
fogadta az ajánlatomat és láttam, hogy
elengedi Servant kezét, amelyet addig bi-
zonyára abban a hiszemben szorongatott,

Állandóan
kitűnő
orgán, zene.

≡ KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM MEGNYITÁS. ≡

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy az **Arad-oxl-utca**ban, újonnan épült házamban „ORIENT” név alatt

FOLYÓ ÉVI NOVEMBER HÓ 9-ÉN KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTERMET NYITOK

s azon leszek, hogy kitűnő konyhával, tiszta boraimmal, valamint zamatos kávémmal és kitűnő sörömmel ven-
dégeim legteljesebb elismerését érdemejem ki s pontos és kifogástalan kiszolgálással helyiségeimet kellemessé tegyem.

A n. é. közönség szives támogatását kérve, vagyok kitűnő tisztelettel **GAÁL ISTVÁN, TULAJDONOS**

Állandóan
kitűnő
orgányszerű.

893-11

Előfizetőket
a három vi-
vül is elfogadok.

Előfizetőket
ebédre három ki-
vül is elfogadok.

öngyilkost lát kimulni, aki nem volt elég életrevaló ahhoz, hogy emberi becsülettel betöltse hivatását.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.

November 6.

Barométer sülyed 746.6. Délután 1.38 órakor: Hőmérő 18.6 C°. Hőmérséklet: maximum 5-ikén 17.8 C°, min. ma reggel 9.5 C°. Csapadék —. Felhőzet Nb10. Szélirány és erősség SE4. Jósolat a következő 24 órára: Enyhe, sok helyütt csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percgig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percgig; felhőzet Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő. Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = báránnyfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

Miniszeri biztosság. A m. kir. földművelési miniszter dr. T a h y Jakab miniszeri osztálytanácsosnak a pancsova —kubini ármentesítő és belvízszabályozó társulatnál való miniszeri biztosi működését a társulat közgyűlésén egyhangulag kifejezett kívánság alapján további két év tartamára meghosszabbította.

A bíróság köréből. A m. kir. igazságügyminiszter dr. B a l l a Emil nagybecskereki törvényszéki jegyzőt önálló működési körrel ruházta föl.

A tartalékos zászlósok szemléje. A tartalékos zászlósok és hadapródjelöltek szokásos évi szemléje ma reggel 9 órakor volt a nagybecskereki Rezső-laktanyában, amely alkalommal a szemlét W e i n o v i c s Emánuel vezette.

Egyházi áthelyezések. A megyéspüspök A u b e r m a n n Miklós segédlelkészt Billédéről Battonyára, G u t j a h r Károly segédlelkészt Németszentpéterről Billédre, K a h l e s z Miklós segédlelkészt Temesgyarmatról Németszentpéterre és L é b e r Lőrinc segédlelkészt Battonyáról Temesgyaratra helyezte át.

az esztelen ötletem, hogy az iránytűvel tájékozódjam... a sors olyan kegyes lett volna irántam különben, hogy sohasem tudom meg... Miért is tükrözött vissza mindent az iránytű üvege és mért látam, hogy azok, akiket szerettem: Lise, a feleségem és Servant, a legjobb barátom mögöttem ülve csokolóznak... Így örültek az életnek, így ünnepelték, hogy azután is egymásé lehetnek.

Azután... mit tettem, istenem... mit tettem... Nem szóltam semmit, nem... nem kiáltottam... hanem borzasztó mozdulatot tettem. A láva folyam fölé vezettem a gépemet... már régen elkerültünk volt fölé... a szerencsétlenek azt hitték, hogy még gyönyörködtemni akarom őket a ritka látványban... és amikor újra fölöttem voltunk, hirtelen oldalt billenttem a gépet! Érti?... És mindketten a hirtelen mozdulattól elveszítve az egyensúlyt, lezuhantak a forró lávába!... Még felhallottam szörnyű ordításukat...

És azután ismét felemelkedtem a végételen azurba.

André Couvreur.

A kórházi igazgató tanulmányutja. Dr. Kleits János, a József közpórház igazgató-főorvosa hat heti németországi tanulmányutjáról visszaérkezett Nagybecskerekre.

Fölösszámú ujoncokat kiválasztó biztosság. A honvédelmi miniszter a fölösszámú ujoncok kiválasztására alakított nagybecskereki biztosság elnökévé dr. R a d d a Ignác pancsovai polgármestert, tagokul pedig dr. P e r i s i c s Zoltán nagybecskereki polgármestert és báró dr. C s á v o s s y Ignác törökbecsei járási főszolgabíró kinevezte.

A jótékony nőegylet ülése. A Nagybecskereki Jótékony Nőegylet választmánya tegnap ülést tartott, melyen megjelentek: özv. dr. Mihálovits Ödönné alelnök, Bielek Antalné, Csathó Lajosné, Dienstl Emília, dr. Dellimanics Lajosné, dr. Dukesz Mártonné, dr. Mangold Samuné, Menezer Lipótné, Müller Józsefné, dr. Pollák Gyözőné, Solymossy Lajosné, dr. Vinczevidy Ernőné és dr. Weiserschan Józsefné választmányi tagok. Az ülésen elhatározták, hogy az idei karácsonyfa-ünnepélyen 24 szegény leánykát fognak meleg ruhával ellátni. A nőegylet a folyó hónapban 81 szegény között 518 koronát oszt ki.

A tüdővészellenes egyesület gyűjtése. A Torontálmegyei tüdővészellenes egyesület által halottak napján Nagybecskerekben rendezett gyűjtés igen szép eredménnyel végződött, amennyiben a perselyekben 157 K 22 f gyűlt össze; ezen összeghez járul még az izraelita nőegylet által özv. dr. Mangold Samuné utján adományozott 25 K. A gyűjtésben résztvettek: dr. Dellimanics Lajosné, Dienstl Emília, Perisits Napholtz Irén, Struss Szerafinné, Bielek Antalné, Wattay-Pelbárt Endréné, dr. Franz Zoltánné, Grandjean Andorné, dr. Obadeanu Pálné, Bakálovits Dóra, Bielek Vali, Zsiross Villi és Nelli urhölgyek, akiknek ezuton mond az egyesület halás köszönetet buzgó fáradozásukért.

Köszönet. A Gyermekbarát-egyletnek a Torontálmegyei Takaré- és Hitelbank 50 koronát, Steinitzer Géza és neje 20 koronát, dr. Vinczevidy Ernőné 10 koronát adományozott. Az egylet vezetősége ezuton mond halás köszönetet a nemeslelkű adakozóknak.

Száraz ősz. Ugynevezett szép idő jár, lehet a napon sütkezéren, meleg van s némely helyen másodsor terem az almafa. A folyókon még nem gondolnak arra a hajók, hogy a téli szállásukra vonuljanak. Egy évtized előtt volt is olyan időnk, amikor a hajók csaknem az egész télen át találhattak szabad vizet. De azért ez a mostani időjárás mégis csak azok közé tartozik, amilyenre az ugynevezett legöregebb gazdák sem emlékeznek. Mert szép ősz volt már máskor is, de esővel keverve. Mig most már olyan hosszú idő óta nem volt eső, hogy valóságos őszi szárazság van. A mezei gazdaságra ez igen káros s a földeken az egerek is elszaporodnak. Esőske kellene, de a mai napig már hetek óta ugyszólván felhő sem látszott az égen. Ma azonban egy kicsit felhődni kezdett. Lehetséges, hogy a gazdák óhajtása a napokban teljesül, csak azután úgy ránk ne szakadjon az eső, hogy el sem áll.

Hamis ötkoronások. Mint Nagykindáról jelentik, az ottani rendőrség több feljelentés nyomán már hosszabb

idő óta kutat a városban működő pénzhamisítók után. Ugyanis már vagy három hónap előtt rájött a rendőrség arra, hogy hamis ötkoronásokat hoznak a városban forgalomba. Az elmúlt héten a Dippong-féle téglagyár munkásait csapta be valaki ily hamisítványokkal, melyeket meglehetősen hiven immitálnak a pénzhamisítók. A rendőrség nyomon van s néhány nap múlva remélhetőleg elfogja a tetteseket.

Belelőkték a tüzbe. Nagykindáról írják: Valóságos közepkorias história játszódott le vasárnap egy kiskindai parasztházban. Ruzsity Koszta parasztleány vasárnap délután, hogy teljék az esti bálra pénz, kocsira tett egy kazal buzaszalmát, hogy a szomszédba vigye eladni. Amikor a fiu hazajött, az anyja követelte a szalma pénzét tőle. De a fiu nem volt hajlandó a pénzt átadni, hanem már készült is kocsira rakni a második kazalt, hogy azt is eladni vigye. Ruzsitsné erre fenyegetni kezdte a fiát s azt kiabálta, hogy fölgyújtja a szalmát, ha el meri vinni. A fia azonban nem hereditett az öreg asszonyra, mire ez beszaladt a konyhába, kihozott onnan egy égő fadarabot és azt a már kocsin levő szalma közé dobta. A száraz szalma hamarosan lángborult, a lovak megvadultak, eltörték a kocsidudját és vad vágatással száguldtak végig az utcán. Amikor pedig javában égett a kocs, meg a szalma, összezsécsódult a szomszédok és amikor a szomszédok meghallották, hogy ki és hogyan gyújtotta meg a szalmát, megfogták az öreg Ruzsitsné és belelőkték a tüzbe. Ruzsitsné az arcán és karján súlyosan megsérült, úgy, hogy be kellett szállítani a kórházba. A rendőrség megindította az eljárást.

Véres vasárnap. Vasárnap délután Gyülvész község egy nagyarányu verekedésnek volt színhelye, melyben a község majdnem egész legénysége résztvett. A verekedésben számosan megsérültek, de különösen K a d a r j u Valentin napszamos, aki több késszurástól eredő súlyos sérülést szenvedett, amiért a temesvári kórházba kellett szállítani, hol tegnap délután meghalt. A csendőrség nyomozza a gyilkost.

Sok családban képez állandó gondot, hogy a gyermekeknek egészséges, jó táplálékot találjanak az asztalra. Könnyű a dolga az olyan háziasszonynak, aki ilyenkor dr. Oetker receptjeit használja, amiket e lap olvasói ingyen és bérmentve megkaphatnak dr. A. Oetkertől Baden-Wienben, mert ott egész sora van a jó és könnyen emészthető tésttaneműeknek és süteményeknek. A kis füzetet mindenütt szívesen fogadják, ezért senki se mulassza el megküldetni magának.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtészi épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A Magyarországi munkások rokkant-és nyugdíjegylete nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Folyó évi november hó 9-ikén rendkívüli közgyűlés, melynek tárgya az alapszabályok módosítása.

VÉDJEGY **„MODIANO”** A LEGDRÁGÁBB DE A LEGJOBB!
CLUBSPECIALITÉ
 Orvosi tanácsia úgy a hívelejek mint a laposokak nyomatlanok, de mindenikben benne van viznyomással a védjegy és a gyáros aláírása: S. J. Modiano

Törvényszék.

§ **Gyűjtőgató béres.** A nagybecskereki kir. törvényszék mint esküdtbírósg ma ugyancsak egy gyűjtőgató büntetvével vádolt ember bünygyét tárgyalta. Min cz Dusán béres a vádolt, aki Karátszonyiligetén 1913. évi június 15-én felgyűjtotta volt gazdájának, Jovanov Dusánnak a szalmáját s a tűz folytán a szalmakazal mellett lévő istállóban elhelyezett gazdasági gépek is meggyulladtak és elégték. A vádolt azzal védekezett, hogy Jovanov Dusán maga bérelte volna fel pénzért, hogy gyűjtsa föl a szalmát, hogy ezért a biztosítási díjat megkap hassa, de ezt a vádját semmivel igazolni nem tudta. A tárgyalás folyik.

§ **Aki részegségében gyűjtőgató.** A tegnapi esküdtszéki tárgyalás során a bíróság az esküdtek verdiktje alapján Dimitrievics Zsiva vádoltat gyűjtőgató büntetvéért 1 évi és 10 hónapi fogsággal büntetésre ítélte, beszámítván a büntetésbe a 2 hónapi vizsgálati fogságot. A vádolt megnyugodott az ítéletben, a közvádoló azonban felebbezett.

TÁVIRATOK.

Ellenzék nélkül, botrány nélkül.

A képviselőház mai ülése. — Az ellenzék nem jelent meg. — Kizárt ellenzéki képviselők. — Az esküdtbírósg reformja.

Általánosságban letárgyalták.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az ellenzék ma ismét távolmaradásával tüntetett s így a Ház mai ülése botrány nélkül, rendben és nyugodtan folyt le, úgy, hogy a Ház általánosságban letárgyalhatta az esküdtszék reformjáról szóló javaslatot, sőt részleteiben is jórészt elintézte.

A mai ülés lefolyása a következő volt:

A képviselőház ülése. — Az ellenzék nem jelent meg.

A mai ülést Beöthy Pál elnök nyitja meg. A munkapárt és a kormány tagjai teljes számmal megjelentek, az ellenzék azonban, mivel mára nem tudott újabb botrányt kieszelni, távol maradt az üléstől.

Kizárt ellenzéki képviselők.

Az ülés megnyitása után Beöthy Pál elnök utólag rendreutasítja Rakovszky Istvánt.

Szász Pál a mentelmi bizottság jelentését terjeszti be, amelynek alapján a Ház Eitner Zsigmondot harminc napra, Rakovszky Bélát és Huszár Károlyt husz napra, Sümegi Vilmost pedig tíz napra kizárja a Házból a napidíjaik megvonásával. Barabást és Szmracsányit jegyzőkönyvi megrovásban részesíti a Ház.

Az esküdtbírósg reformja.

Következett ezután az esküdtbírósg reformjáról szóló törvényjavaslat tárgyalása, amelyhez elsőnek Jakabffy Elemér szólal föl, aki rámutat a mai helyzet fonákságaira s a javaslatot elfogadja.

Pop-Csicsó István nemzetiségi nem fogadja el a javaslatot.

A szólásra még feliratkozott Juriga Nándor nincs jelen, mire az elnök az általános vitát berekeszti.

Most Balogh Jenő igazságügyminiszter szólal föl. Foglalkozik egyes föl-szólásokkal s a komolyabb érvekkel, de a puffogó frázisokra nem reflektál. A komoly bírálat elől nem zárkózik el s

ha a javaslaton valami javítani való kívánatos, van olyan objektív, hogy az elől nem zárkózik el. Az ellenzék azonban az érvek harca elől elvonul, mert nem a komoly munka a célja s bojkottálja a többséget és a kormányt. Ő is hiva az esküdtszéknek, de mostani hibáit maga Deák Ferenc sem helyeselné. Kéri a javaslat elfogadását. (Taps és éljenzés.)

Ezután szünet következett, majd az ülés újból való megnyitásával

Általánosságban megszá- vazzák a javaslatot.

A részleteknél először Balogh Jenő igazságügyminiszter szólal föl s az első szakasznál azt a módosítást javasolja, hogy a sajtó útján elkövetett vétiségeknél az elnök nem vesz részt az esküdtek tanácskozásán.

A Ház ezt elfogadja.

Ezután Kelemen Samu, Kenedi Géza, Pop-Csicsó István és Balogh igazságügyminiszter felszólalásai után részletekben is nagyrészt letárgyalják a javaslatot.

A holnapi ülés napirendjének megállapításával az ülés két órakor véget ért.

A POLITIKA ESEMÉNYEI.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az ellenzék, ma a botrányrendezésre alkalom nem kínálkozván, az üléstől távolmaradt. Munkapárti körökben egészen kétségtelenül tudják, hogy Mándy Samu ellen bejelentett összeférhetlenségnek egyáltalában nincsen semmi alapja. Ezt igazolja Lukács László volt miniszterelnöknek ma közzé tett kategorikus kijelentése is, hogy miniszterelnökségének egész tartama alatt Mándy Samu a margitszigeti dologról egyáltalán nem is beszélt, de kétségtelenül igazolni fogja az összeférhetlenség teljes hiányát az összeférhetlenségi bizottság tárgyalása is. A képviselőházban ma is nagy felháborodással tárgyalják Eitner tegnapi csinytevést, hogy egy játszma kártyát dobott a Ház asztalára s teljes mértékkel osztoznak az előadónak ama kijelentésében, hogy ilyesmi a magyar parlament történetében valóban példa nélkül való. Mindenki helyeselte, hogy az összeférhetlenségi bizottság javaslata alapján a Ház úgy határozott, hogy a parlament tekintélyét lábbal tipró képviselőt 30 ülésről kitiltották.

A MINISZTERELNÖK BÉCSBEN.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tisza István gróf miniszterelnök vasárnap Bécsbe utazik, hogy résztvegyen a hétfőn tartandó közös miniszteri tanácskozáson.

KOSSUTH FERENC HALDOKLIK.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kossuth Ferenc állapotára óráról-órára rosszabbodik. Délben erős köhögés fogta el s nagyon kimerült. Állapota reménytelen. Ma megérkezett Olaszországból Kossuth Lajos Tódor is s bátyja betegágyához sietett. A déli órákban Tisza István gróf miniszterelnök és Hazai Samu báró honvédelmi miniszter többször érdeklődtek Kossuth Ferenc állapotára. A katasztrófa minden pillanatban várható.

A BOLGÁR KIRÁLY BÉCSBEN.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Ferdinánd bolgár király ma délelőtt a külügyminiszteriumban meglátogatta Berchtold gróf külügyminisztert, akivel mintegy két óra hosszat tanácskozott. Utána Berchtold gróf visszaadta a király látogatását a Kóburg-palotában. Délután 2 órakor Ferdinánd király Schönbrunnba ment s ott magánkijelentésként jelent meg Ferenc József királynál.

AZ ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, nov. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hítel 813, Osztrák Hítel 620, Koronajáradék 80.70, Osztrák-Magyar Államvasút 686.50, Jelzáloghitelbank 413, Leszámitoló Bank 505, Hazai Bank 277, Magyar Bank 531, Kereskedelmi Bank 3690, Rimamurányi 634, Salgótarjáni 722, Általános Kőszénbánya 1010, Közuti Vasut 622, Villamos Vasut 350, Adria —.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (1914 áprilisra)	11-17
Rozs (1914 áprilisra)	8-79
Zab (1914 áprilisra)	7-17
Tengeri (1914 májusra)	6-23

Torontáli iparművész

jutányosan készít művészi diszoklevelet, ilusztrációt, könyvdiszket, plakátokat, levélfejeket, címkéket, reklám-cédulákat és bármilyen iparművészeti tervezést.

Megrendelések a „Torontál“ kiadóhivatalába intézendők. 425-x 61

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1913. évi október hó 1. napjától.

INDUL.	óra perc
Nagybecskereki pályaudvarról.	
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt	6-21
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt	7-10
Karlova délelőtt	10-00
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt	11-27
Karlova—Szegedre délután	1-13
Zsombolya—Szeged—Budapestre délután	4-00
Pancsovára délután	5-40
Karlova—Szeged—Budapestre este	7-18
Pancsovára délelőtt	8-10

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.	
Módos Temesvárra reggel	3-33
Zsombolya—Temesvárra délelőtt	10-59
Szécsány—Módos—Zsombolya—Temesvárra reggel	6-35
Antalfivára reggel	4-30
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2-26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11-55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5-25

ÉRKEZIK.

Nagybecskereki pályaudvarra.	
Budapest—Szeged—Nagykik—Karlováról este	9-21
Budapest—Szeged—Karlováról este	7-17
Budapest—Szeged—Karlováról délután	4-50
Budapest—Szeged—Karlováról délután	3-11
Szeged—Karlováról délelőtt	9-24
Budapest—Szeged—Karlováról délelőtt	6-49
Temesvár—Zsombolyáról délelőtt	9-28
Temesvár—Zsombolyáról este	6-40
Pancsováról délelőtt	8-38
Pancsováról este	7-09

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.	
Módosról reggel	6-56
Szécsányról este	8-16
Pancsováról délután	5-04
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9-34
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4-10
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délelőtt	8-23

Rendkívüli olcsó árak.

Ujdonsg! Kötött női sejtények!

**Ha még nem vett a fiának egy
kötött öltönyt**
akkor próbálja meg. Tartós, higiénikus, elegáns!
Fiu- és leány Sweater, női figaró stb. óriási választékban

WEHNER GYÖRGY divatáru-cégnél **NAGYBECSKEREK.**
124-47.14

Antalfalva község előljárásgától.
1822-913. kig. szám. 891-3.2

Versenyárgyalási hirdetmény.

Antalfalva nagyközség képviselőtestülete 1913. évi október hó 31-én tartott közgyűlésében 82. kgy. sz. a. elhatározta a községben a villamvilágítási és erőátviteli célokra szolgáló elektromos köz- és magánvilágítás áramszolgáltatást, azaz ezen szolgáltatás biztosítását, miért is folyó évi november hó 27-én délelőtt 10 órára a község tanácsstermében tartandó zárt ajánlati versenyárgyalást hirdet.

Felhívják a versenyezni óhajtok, hogy villamosáramszolgáltatás teljesítésének elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött napon délelőtt 10 órára közvetlenül vagy postán Antalfalva nagyközség előljárásgánál annál is inkább adják be, mivel a később érkező ajánlatok semmi körülmények között figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok részletes koncessziós szerződés formájában teendők, amely mindenben alkalmazkodjék a 84.000/111. B. M. sz. alatt kiadott közszállítási rendeletnek

A koncessziós szerződés 50 évre szóljon, úgy azonban, hogy a községnek jogában álljon a szerződést bizonyos idő előtt, illetve leteltével felbontani vagyis megváltani.

A község utai, utcái és közterei világítására a község jegyzőjénél megtekinthető vezetékhálózatban megállapított világítási pontokon egyelőre elhelyezendő 250 db 40 gyertyafényű (45-50 wattos) fémszálas izzólámpa és 3 iv-lámpapótló fog szolgálni, ezek közül 125 db izzó és az ivlámpapótlók fél éjjeli lámpák, évi 1800 égési órával, míg 125 db izzó egész éjjeli égő és évi égési idejük 3600 óra.

A község a fent megadott közvilágításért csak fix megállapított és negyedévi részletekben a községi pénztár által fizetendő évi átalányösszeget fizet és az áramszolgáltatáshoz szükséges berendezéshez a község semmiféle más szolgáltatással nem járul hozzá.

A magánosoknak úgy a világítás, mint erőátviteli célra szükséges áram árai és szolgáltatási feltételei is a szerződésben részletesen körülírandó.

Vállalkozó által szolgáltatandó villamosáram szállításának ideje az ezen versenyárgyalás útján legott létesített szerződésnek jogerős felsőbb hatósági jóváhagyásától számított 7 (hét) hónap.

Az ajánlat borítékára az ajánlattevő által feljegyzendő: „Antalfalva nagyközség előljárá-

ságának, Antalfalva”. — „Ajánlat a 1822/913. sz. versenyárgyalási hirdetményben kiirt villamos áram szolgáltatására”.

Ajánlattevők kötelesek ajánlataikhoz 1000 koronát az állam által óvadékképesnek elismert papirokban letenni, esetleg a község pénztárába készpénzbe befizetni.

A benyújtott ajánlatok folyó évi november hó 27-én délelőtt 10 órakor fognak a község tanácsstermében az előljárásg és az erre a célra kiküldött bizottság által nyilvánosan felbontatni és az ugyanazon délután 2 órakor megtartandó képviselőtestületi ülésen elbíráltatni.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges jogerős döntésig kötelezettségben maradnak, ellenben a községre nézve a kötelezettség csakis jogerős felsőbb hatósági jóváhagyás után lép életbe. Ajánlatot csak azok tehetnek, kik a villamos áram akadálytalan szolgáltatására nézve akár már létesített berendezéseiket igazolják, akár teljesítőképeességüket a kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolják. A község képviselőtestülete fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül választhasson és ajánlattevőnek semmi néven kártérítési igénye nincsen arra esetre, ha ajánlata figyelembe nem vétetik, avagy ha a telep egyáltalán nem létesül. Az el nem fogadott ajánlatok utáni bánatpénz a betevőknek visszaadatik.

Antalfalva, 1913. évi október hó 31-én.

A községi előljárásg.

Rámpás

dr. Brájer Lajos szőlőjéből,

fehér literje 76 fillér,

vörös „ 72 „

Kapható: Zápolya-utca 1. sz.

:: alatt a házmesternél. ::

820-x.17

A párdányi járás főszolgabírájától.
5253-913. szám 899-2.1

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán végleg megüresedett csebezi községi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előirt képesítésüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám f. évi november hó 20-ig annál inkább nyujtsák be, mert a később érkezett kérvényeket nem veszem figyelembe.

A román nyelvnek bírása kívánatos.

A választást később fogom kitűzni.

Ezen állással a következő javadalmazás jár:

1. 2400 korona törzsfizetés és a megválasztás napjától számított 5 évenkénti 4 izben megismétlődő 200-200 korona korpótlék
2. 760 korona előfogatási átalány.
3. 700 korona irodaátalány.
4. Szabad lakás és kert használata.
5. 524 négyzetöl pótkert használata.
6. Magánmunkálatok után a vármegeyi szabályrendeletben megállapított díjak.

Párdány, 1913. évi október hó 31-én.

Hertelendy, főszolgabíró.

Alsóelemér község előljárásgától.
1255-913. szám. 898-3.1

Árverési hirdetmény.

Alsóelemér község határában gyakorlandó vadászati jog 1914. évi január hó 1-től kezdődő 6 egymás után következő évre Alsóelemér községhezánál 1913. évi december hó 8-an d. u. 2 órakor nyilvános árverés útján bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Alsóelemér, 1913. évi november hó 5-én.

Az előljárásg.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Pécs.
7144-913. sz. 1809-1.1

Versenyárgyalási hirdetmény vasalt erdélyi taligákra.

A magyar királyi államvasutak pécsi üzletvezetősége az 1914. évben szükséges vasalt erdélyi taligák szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

A megközelítő szükséglet 180 darab.

Ezen mennyiségnél az 1914. év folyamán 10%-ai több vagy kevesebb is megrendelhető.

Az ajánlat 1913. évi december hó 4-én déli 12 óráig a pécsi üzletvezetőség I. általános osztályán át, vagy postán küldendő meg.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban ugyanott a gyűjtőpénztárnál 1913. december 3-án déli 12 óráig teendő le.

A részletes pályázati feltételek és ajánlati űrlap valamennyi üzletvezetőségnél megtekinthető, üzletvezetőségünk általános osztályában pedig azok díjmentesen megszerezhetők.

Pécs, 1913 november hóban.

Pécsi üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál”

politikai napilap kiadóvatala, mely lap a legrégebbi, legelterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontálvármegyében.